

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΚΣΤ'
Παρασκευή 4 Οκτωβρίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

Β. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2. Συζήτηση επικαίρων ερωτήσεων:

α) Προς τον Πρωθυπουργό, του Προέδρου της Κοινοβουλευτικής Ομάδας ΜέΡΑ25 κ. Γιάνη Βαρουφάκη με θέμα: «Κατάργηση καταυλισμού Μόριας και εσωτερικών συνόρων», σελ. 3015

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης):
Ευ-

χαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Χαίρομαι που εγκαινιάζω σήμερα, απαντώντας στην ερώτηση του κ. Βαρουφάκη, τον κύκλο της Ωρας του Πρωθυπουργού, την οποία και έχω πρόθεση να κανονικοποιήσω. Και σε συνεννόηση με το Προεδρείο της Βουλής αλλά και με τα υπόλοιπα κοινοβουλευτικά κόμματα θα εξετάζα, κύριε Βαρουφάκη, και αλλαγές στον Κανονισμό, ώστε να μας επιτρέψουν να κάνουμε όντως αυτή τη διαδικασία πιο ζωντανή, πιο διαδραστική, με λιγότερες ομιλίες μακράς διάρκειας και δίνοντας τη δυνατότητα, κύριε Πρόεδρε, και σε περισσότερους Βουλευτές και όχι μόνο Αρχηγούς κομμάτων να θέτουν ερωτήματα στον Πρωθυπουργό.

Θα κάνω μια μικρή καταστρατήγηση αυτού του κανόνα, να επιδιώκω να δίνω σύντομες απαντήσεις, κύριε Βαρουφάκη, διότι το ζήτημα το οποίο μου θέσατε είναι εξόχως σημαντικό. Και δράτομαι της ευκαιρίας να αξιοποιήσω τη δυνατότητα που μου δίνει ο Κανονισμός να απαντήσω στην ερώτησή σας, για να κάνω μια συνολικότερη τοποθέτηση γύρω από το ζήτημα του μεταναστευτικού - προσφυγικού προβλήματος.

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, κατ' αρχάς να σας απαντήσω ξεκινώντας με δύο βασικές παραδοχές, χωρίς τις οποίες πιστεύω ότι δεν μπορεί να υπάρξει η δυνατότητα να έχουμε έναν κοινό διάλογο για την αντιμετώπιση αυτού του κρίσιμου ζητήματος που θίγει η ερώτησή σας.

Πρόσεξα ότι μιλήσατε για μετανάστες. Μιλήσατε και για πρόσφυγες. Ας συμφωνήσουμε, λοιπόν, ότι άλλο οι πρόσφυγες και άλλο οι οικονομικοί μετανάστες. Και άλλο το προσφυγικό ζήτημα και άλλο το μεταναστευτικό ζήτημα. Και ας αναγνωρίσουμε ότι, με βάση τα πραγματικά στοιχεία, τα οποία έχει στη διάθεσή της σήμερα η Κυβέρνηση, το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι πρωτίτως πρόβλημα μεταναστευτικό και λιγότερο πρόβλημα προσφυγικό. Τι εννοώ με αυτό; Το 2015 Σύροι, οι οποίοι έφευγαν απεγνωσμένοι, εγκαταλείποντας τις εστίες τους για να γλιτώσουν από τον πόλεμο, αντιπροσώπευαν περίπου το 75% των εισερχομένων στη χώρα μας. Προφανώς, ήταν σχεδόν όλοι πρόσφυγες. Είχαν προσφυγικό προφίλ. Σήμερα, όμως, Σύροι είναι μόλις δύο στους δέκα. Το 50% είναι Αφγανοί και Πακιστανοί. Μετακινούνται οργανωμένα από διακινητές, καθώς επίσης και μετανάστες από την Υποσαχάρια Αφρική, από τη Σομαλία, από το Κογκό και από άλλες γειτονικές χώρες. Με άλλα λόγια, ας συμφωνήσουμε ότι η πλειονότητα όσων μπαίνουν σήμερα στην Ελλάδα έχουν προφίλ οικονομικού μετανάστη και όχι πρόσφυγα. Πιστεύω ότι αυτή είναι μια πολύ σημαντική διάκριση, η οποία είναι απαραίτητη για να εξηγήσω στη συνέχεια και τη φιλοσοφία της πολιτικής μας.

Δεύτερον, το ζήτημα που θίξατε είναι ένα πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζεται πολύ πιο εύκολα στην αρχή από όσο όταν αυτό έχει πλέον γιγαντωθεί. Άρα βρίσκω δύσκολο να ασκούν κριτική εκ των υστέρων. Δεν είστε εσείς σε αυτή την κατηγορία. Δεν χειριστήκατε εσείς το ζήτημα αυτό. Σας ασκώ κριτική για άλλα θέματα, όχι για το προσφυγικό. Αλλά είναι τουλάχιστον παράδοξο να ασκείται κριτική από εκείνους που πυροδότησαν το πρόβλημα, είτε από ανικανότητα είτε από ιδεοληψία. Και τρεις αριθ-

μοί αρκούν. Επί τέσσερα χρόνια επέστρεψαν στην Τουρκία, βάσει της κοινής δήλωσης Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας, μόλις χίλια οκτακόσια έξι άτομα. Και οι πιο πολλές από αυτές τις επιστροφές ήταν εθελοντικές επιστροφές.

Η νέα Κυβέρνηση παρέλαβε εξήντα εννέα χιλιάδες τριακόσιες ογδόντα επτά εκκρεμείς αιτήσεις ασύλου, με βάση τα στοιχεία του Αυγούστου, ενώ επί μια ολόκληρη τετραετία απορροφήθηκαν μόλις το 22% των ευρωπαϊκών πόρων, για να ανέβει αυτό στο 35% αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων από τη νέα Κυβέρνηση, με στόχο να φτάσουμε στο 50% ως το τέλος του 2020.

Για τη διασπάθιση του ευρωπαϊκού χρήματος καλύτερα, ας μη μιλήσουμε. Η OLAF έχει εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα και ερευνά τη σκοτεινή αυτή πτυχή του προσφυγικού - μεταναστευτικού ζητήματος.

Με αυτά τα δύο δεδομένα, λοιπόν, θα συμφωνήσετε και εσείς, κύριε Βαρουφάκη, ότι όλα όσα περιγράφετε στην ερώτησή σας δεν έγιναν ανεξάρτητα από την αποτυχημένη και τυχοδιωκτική και ιδεοληπτική πολιτική που ακολουθήθηκε από την προηγούμενη κυβέρνηση. Ήταν μια πολιτική μηδενικής προστασίας των συνδρών μας. Επίσης, ήταν μια πολιτική χλευασμού κάθε αγωνίας για την κατάσταση που επικρατούσε στον Έβρο και στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Ήταν μια πολιτική αδράνειας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ήταν μια πολιτική υποκρισίας απέναντι στον ανθρωπινό πόνο για κομματικά οφέλη. Ήταν και μια πολιτική πρωτοφανούς ανεπάρκειας, που οδήγησε σε σκηνές, όπως αυτή της Ειδομένης, της Μόριας, οι οποίες μας εξέθεσαν διεθνώς.

Όσοι, λοιπόν, διέρρηξαν κάθε έννοια κυβερνητικής ευθύνης αλλά και ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, ας πάψουν να παριστάνουν τους τιμητές. Είναι καιρός για λίγη, έστω, αυτοκριτική.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, παρά τα τεράστια προβλήματα, τα οποία κληρονομήσαμε και για τα οποία δεν θα μιλήσω περισσότερο, όλα αυτά αρχίζουν και αλλάζουν. Αλλάζει η νομοθεσία, αλλάζει ο προσανατολισμός της πολιτικής, αλλάζει και η καθημερινή διαχείριση του προβλήματος. Οι έλεγχοι στα σύνορα εντείνονται, η διαδικασία ασύλου επιταχύνεται και τα νησιά μας -για να απαντήσω και στην ουσία της ερώτησής σας- αποφορτίζονται με οργανωμένο τρόπο και πάντα, βέβαια, με την ευθύνη του κράτους. Και όλα τα παραπάνω περιλαμβάνονται σε ένα συνεκτικό πρόγραμμα τεσσάρων ταυτόχρονων και παράλληλων δράσεών μας.

Κίνηση πρώτη και πιο σημαντική, με πρωτοβουλία του Υπουργείου, του Υπουργού, του αρμόδιου Αναπληρωτή Υπουργού καθιερώνεται και θα έρθει σύντομα προς ψήφιση στο εθνικό Κοινοβούλιο ένα νέο, συμπαγές, αυστηρό, αλλά και δίκαιο σύστημα ασύλου για όσους το δικαιούνται, με απόλυτο σεβασμό στα δικαιώματα των αιτούντων, αλλά και χωρίς περιθώρια κατάχρησής του και, κυρίως, με πιο γρήγορες διαδικασίες.

Η μεγάλη τομή του σχεδίου νόμου είναι ότι για πρώτη φορά η χώρα αποκτά έναν -το τονίζω- νόμο που διέπει συνολικά τα ζητήματα που αφορούν τη διεθνή προστασία. Σε ένα ενιαίο κείμενο συμπεριλαμβάνονται οι οδηγίες που συγκροτούν το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου και διέπουν την υποδοχή, τη διαδικασία εξέτασης, την αναγνώριση των αιτούντων, αλλά, προφανώς, συμπεριλαμβάνονται και στον νόμο οι εθνικές πρωτοβουλίες που εξειδικεύουν τη συγκεκριμένη οδηγία, στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που έχουμε ως εθνικοί νομοθέτες. Και η απόφαση αυτή για την κωδικοποίηση, πέρα από την προφανή αναγκαιότητά της, έχει και έναν ιδιαίτερο συμβολισμό: Για πρώτη φορά ο νομοθέτης αντιμετωπίζει με την απαραίτητη σοβαρότητα αυτόν τον ιδιαίτερο κλάδο δικαίου. Και είναι και μια απάντηση σε όσους κόπτονται περί δικαιωμάτων, αλλά δεν είχαν φροντίσει να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό πλαίσιο για την εγγύησή τους.

Βάζουμε, λοιπόν, ένα οριστικό τέλος στην αναρχία και στην παραβατικότητα στο στάδιο της υποδοχής. Βλέπουμε για πρώτη φορά ότι σε περίπτωση που αλλοδαποί κατά την υποδοχή δεν συμμορφώνονται με αποφάσεις μεταφοράς τους σε άλλες δομές, τεκμαίρεται ότι δεν επιθυμούν την προστασία και παραπέμπονται σε διαδικασίες επιστροφής.

Και ο στόχος μας είναι ξεκάθαρος. Και θέλω να είμαι σαφής

εδώ. Στόχος μας είναι να μην μπουκ καθόλου στο σύστημα, ακόμα και πριν από την καταγραφή, όσοι δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες τους οποίους έχουμε θέσει.

Επιταχύνουμε, ουσιαστικά, τη διαδικασία διοικητικής και δικαστικής κρίσης των αιτήσεων ασύλου. Δεν κάνουμε καμμία έκπτωση στα θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα. Καταργούμε, όμως, έναν εκ των τεσσάρων βαθμών κρίσης και ενισχύουμε τις Επιτροπές Προσφυγών ως ένα ισχυρό φίλτρο στον δεύτερο βαθμό. Θέλω, βέβαια, να επισημάνω ότι οι Επιτροπές Προσφυγών κατά κανόνα σε βαθμό περίπου 95% -αν δεν κάνω λάθος- συμφωνούν με τις αποφάσεις των επιτροπών σε πρώτο βαθμό.

Μετά την καταγραφή, εφόσον οι αιτούντες τελικά παραμένουν στο σύστημα, αλλά δεν συμμορφώνονται προς τις αποφάσεις μεταφοράς, τότε η αίτησή τους εξετάζεται με ταχύρρυθμη εξέταση εντός λίγων ημερών. Και αυτό, διότι συνάγεται ότι έχουν υποβάλει την αίτηση, γνωρίζοντας ότι οι ίδιοι δεν είναι πρόσφυγες, μόνο και μόνο, για να καθυστερήσουν την απομάκρυνσή τους. Σε κάθε περίπτωση, παραβιάζουν το καθήκον συνεργασίας. Και αυτό, από εδώ και στο εξής, θα έχει συνέπειες.

Κύριε Βαρουφάκη, ευάλωτοι θα είναι πλέον μόνο όσοι αναφέρονται στην οδηγία. Απαλείφεται το μετατραυματικό στρες ως λόγος ευάλωτης. Διορθώνεται, επίσης, ο ορισμός για το τι συνιστά τελεσιδικία και, ιδίως, τι συνιστά μεταγενέστερο αίτημα. Δημιούργησε μέχρι σήμερα σωρεία προβλημάτων και παρεκκυστικών αιτημάτων.

Και προτείνουμε κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής και ασφαλών τρίτων χωρών. Αυτή είναι μία γενναία πολιτική απόφαση, επιβεβλημένη από την πραγματικότητα, αλλά και σε συμφωνία με την πρακτική που ακολουθούν εδώ και χρόνια όλα τα ευρωπαϊκά κράτη.

Προβλέπουμε, επίσης, την αυτοπρόσωπη παράσταση των αιτούντων σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, από την Υπηρεσία Ασύλου μέχρι τα δικαστήρια.

Με άλλα λόγια, στο σύστημα παραμένουν -και πρέπει να παραμείνουν- μόνο όσοι πραγματικά επιθυμούν την προστασία, βρίσκονται στη χώρα και επιδεικνύουν τη δέουσα επιμέλεια.

Κίνηση δεύτερη: Όλες οι δομές της διοίκησης, η δικαιοσύνη, οι Ένοπλες Δυνάμεις, η Αστυνομία, η τοπική αυτοδιοίκηση συνεργάζονται, πια, με το σύστημα υγείας και πρόνοιας, αλλά και με την παιδεία. Όλα τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο. Αυτό προβλεπόταν από την προηγούμενη νομοθεσία. Είναι από τα λίγα θετικά που παραλάβαμε από την προηγούμενη κυβέρνηση. Όσοι γονείς, όμως, το αρνούνται αυτό θα έχουν διοικητικές κυρώσεις.

Εντός του 2020, εντάσσουμε σαράντα χιλιάδες αιτούντες άσυλο σε διαμερίσματα και ξενοδοχεία και δεκαέξι χιλιάδες σε προγράμματα απασχόλησης. Είναι η πρώτη φορά που η Ελλάδα υπέβαλε εμπρόθεσμα στρατηγικό σχέδιο για το θέμα αυτό στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Βέβαια, μεταβάλλουμε το πλαίσιο συνεργασίας με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, ώστε να ξεχωρίσει, επιτέλους, η ήρα από το στάρι.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Καθιερώνεται πιστοποίηση, έλεγχος, λογοδοσία. Οι οργανώσεις αυτές, εξάλλου, απολαμβάνουν σημαντικής χρηματοδότησης. Και αν γύρω τους έχει απλωθεί μια κακή φήμη, που αδικεί τις σοβαρές, σημαντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, που κάνουν εξαιρετική δουλειά υποστηρίζοντας την πολιτεία, αυτό συμβαίνει, διότι όλες οι μη κυβερνητικές οργανώσεις αφήθηκαν στη μοίρα τους χωρίς κανέναν έλεγχο, χωρίς καμμία πιστοποίηση και χωρίς καμμία διάκριση των σοβαρών μη κυβερνητικών οργανώσεων από αυτές που εξυπηρετούν άλλους στόχους και άλλους σκοπούς.

Κίνηση τρίτη: Η χώρα θωρακίζεται. Στα χερσαία σύνορα εγκαθίσταται περισσότερα παρατηρητήρια, εντατικοποιούμε την επιτήρηση του Έβρου, ενώ στα θαλάσσια σύνορα, αυτά που για κάποιους δεν υπήρχαν ποτέ, ενισχύουμε τις δυνάμεις του Λιμενικού με επιπλέον πλωτά μέσα. Αυξάνουμε το δυναμικό. Ήδη την τελευταία εβδομάδα στο ανατολικό Αιγαίο γίνονται επιπλέον είκοσι τρεις περιπολίες ημερησίως.

Προσλαμβάνουμε τετρακόσιους υπαλλήλους με συμβάσεις

έργου στην Υπηρεσία Ασύλου. Έτσι, θα μπορέσουμε να τριπλασιάσουμε την ικανότητα χειρισμού των υποθέσεων. Με μεταβατικές διατάξεις ρυθμίζουμε, με συνοπτικές διαδικασίες, παλιές υποθέσεις, ώστε να μειωθεί κατά 60% ο αριθμός των εκκρεμοτήτων.

Ταυτόχρονα, δημιουργούμε κλειστά προαναχωρησιακά κέντρα για όσους δεν δικαιούνται άσυλο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

Στόχος μας είναι συνολικά οι επιστροφές και οι επαναπροωθήσεις, που στη μεγάλη τους πλειοψηφία θα πρέπει να γίνουν προς την Τουρκία, να φτάσουν τις δέκα χιλιάδες μέσα στο 2020.

Δίνουμε, όμως, ένα ξεχωριστό βάρος στην ανακούφιση των νησιών του ανατολικού Αιγαίου. Το οφείλουμε στους νησιώτες μας, οι οποίοι δοκιμάζονται εδώ και χρόνια. Περισσότεροι από είκοσι χιλιάδες αιτούντες άσυλο θα μετακινηθούν σε δέκα περιφέρειες της ενδοχώρας. Το Υπουργείο Εσωτερικών, μαζί με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, εκπονεί ήδη το σχετικό σχέδιο. Και θα φροντίσουμε η εγκατάστασή τους να είναι σε σοβαρές υποδομές και σίγουρα σε συνθήκες αξιοπρεπείς.

Στο σημείο αυτό, όμως, επιτρέψτε μου, κύριε Βαρουφάκη, να θυμίσω κάτι κομβικό για τη σημερινή δύσκολη κατάσταση. Η προηγούμενη κυβέρνηση διαφώνησε με τον χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως «χώρας πρώτου ασύλου» κι αυτό όχι μόνο εμπόδιζε την άμεση επιστροφή όσων έπρεπε να γυρίσουν εκεί, εγκλωβίζοντας στα νησιά μας χιλιάδες μετανάστες, αλλά ήταν μια θέση που αντέβαινε ακόμα και στην κοινή δήλωση Τουρκίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το νομοσχέδιο αλλάζει αυτό το γκρίζο καθεστώς. Θα καταρτιστεί, επιτέλους, από την Ελλάδα λίστα ασφαλών τρίτων χωρών και ασφαλούς χώρας καταγωγής, όπως ισχύει, άλλωστε, σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα.

Η τέταρτη κίνηση της Κυβέρνησής μας για το μεταναστευτικό είναι η ανάδειξή του σε ένα ζήτημα με διεθνή διάσταση. Το έκανα ήδη, αφιερώνοντας αρκετό χρόνο στην ομιλία μου στη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Θα το επαναλάβω στην επικείμενη Σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου πετύχαμε να ενταχθεί το ζήτημα αυτό στην ατζέντα των συζητήσεων.

Το μεταναστευτικό είναι θέμα ευρωπαϊκής κλίμακας και δεν θα περιοριστεί μόνο στα δικά μας σύνορα. Είναι γνωστό ότι μεγάλος αριθμός προσφύγων και μεταναστών εισέρχονται εδώ για να διαφύγουν, τελικά, προς άλλες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Απαιτεί, λοιπόν, μια συνολική ευρωπαϊκή αντιμετώπιση με βάση το κεκτημένο της Ένωσης κι αυτό ακριβώς θα επαναλάβω ενώπιον των ομιλητών μου στις 17 και 18 Οκτωβρίου.

Το άλλο σκέλος της διεθνούς διάστασης αφορά την Τουρκία, με αιχμή την τήρηση της ανανεωμένης κοινής δήλωσης Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας. Ο Αναπληρωτής Υπουργός βρέθηκε στην Τουρκία τις προηγούμενες μέρες, συνομιλώντας με τον αρμόδιο Υπουργό Μετανάστευσης της Τουρκίας. Ασκούμε πίεση για να επικαιροποιηθεί αυτή η συμφωνία, να αμβλυθούν δυσλειτουργίες που επιδρούν στην κατάσταση των νησιών, να αναγνωρίσει η Τουρκία επιστροφές και από την ενδοχώρα.

Όμως, θέλω εδώ πέρα να είμαι απολύτως ξεκάθαρος. Η Τουρκία, όπως ορίζει η κοινή δήλωση, οφείλει και αυτή να αναλάβει τις ευθύνες της. Έχει τη δυνατότητα να ελέγξει τις ροές στο Αιγαίο. Δεν επιτρέπεται να δίνει την εντύπωση ότι εκμεταλλεύεται αυτό το ζήτημα για τις δικές της γεωπολιτικές επιδιώξεις.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, κλείνω επαναλαμβάνοντας επιγραμματικά τους κύριους άξονες της πολιτικής μας στο θέμα: Καλύτερη προστασία των συνόρων, αυστηρότερη, δικαιότερη και ταχύτερη σύστημα ασύλου και επαναπροωθήσεων, ανακούφιση των νησιών μας με καλύτερη, αρτιότερη, διαχείριση, διάχυση και ενσωμάτωση του μεταναστευτικού φορτίου στην επικράτεια και τέλος, ανάδειξη αυτού του ζητήματος ως διεθνούς.

Θέλω να είμαι σαφής. Το ζήτημα αυτό δεν ήρθε για να φύγει. Η Ευρώπη αποτελεί και θα αποτελεί μαγνήτη μετακίνησης από Ασία και Αφρική. Το φαινόμενο θα συνεχιστεί, πιθανότατα θα ενταθεί. Γι' αυτό και χρειάζεται και εντός του εθνικού Κοινοβουλίου ενότητα, ωριμότητα και σχέδιο, ώστε να αντιμετωπιστεί γόνιμα,

με αίσθηση εθνικής ασφάλειας αλλά και σεβασμού στην ανθρωπινή αξιοπρέπεια και στους δημοκρατικούς κανόνες.

Η Ελλάδα, κύριε Βαρουφάκη, ανέκαθεν επηρεαζόταν από τα μεγάλα ευρωπαϊκά γεγονότα, με σημαντικές γεωπολιτικές συνέπειες, όπως πόλεμοι, μετακινήσεις πληθυσμών. Πέτυχε, επειδή ήξερε να τα διαχειριστεί και να είναι με το μέρος των νικητών. Έτσι θα τα καταφέρει και τώρα.

Σας ευχαριστώ πολύ.